

BLOAVEZ 1 — RUMMEN 2

MIZ EBREL 1904

A R V R O

Kelaouengelc'h miziek

KROUET EVID BEZA EUN ÈRE ETRE AR VRETONED

Gant Paëroniez uhel :

An Aotrou 'N Eskop DUBOURG — An Aotrou Markiz ha Kannad AN ESTOURBEILLON

An Aotrou Kannad LAMY — An Aotrou Kannad HÉMON

An Aotrou Markiz FREDERIK a GEROUARTZ — An Aotrou Drouiz IAN AR FUSTEK, "AB GWILLERM"

An Itron Enorus MOSHER — An Itron Enorus ANNA a GERVENOUEL

Dindan Renadur :

An Aotrou Fanch JAFFRENNOU "Taldir"

KOUMANANCHOU :

Breiz ha Bro-C'hall : 16 real * Breiz-Veur ha lec'hioù-all : 20 real

PRIZ EUR RUMMEN : 7 GWENNEK

KRENNAD

Penaoz rei mad an diskamant.

Stad ar Vro.

Marvaillou en eun ti-gar

Kerne

Sonen Begin.

Jezuz hag ar Belek

Son blijadurus.

F. JAFFRENNOU.

ERWAN BERTHOU.

AOG. AR BOCHER.

T. AR GARREK.

PENGLEUR.

AR GALL.

JULUAN GODEST.

Paour kez Koz !

AZENOR.

Labour-Douar

LOEIZ HERRIEU

Er Simbol

BLEI LANN-VAUS

Ar C'histionou a-vreman

AR FURCHER.

Gwirioneziou

X...

Keleier

TEOD-LEM.

EUZ A VOULLEREZ AR GWAZIOU E MONTROULEZ (PENN AR BED)

En gwerz en holl Staliou Leoriou gwir vreton

ALIOU

Ar gonañsanted, ar varc'hadourien, hostizien, etc., hag a goumananto d'*AR VRO* o devo urz da gaout enni eun *embann ar mis evit netra*, epañ amzer o c'houmanant.

Ar gelaouen *AR VRO*, o veza ma c'hoanta beza talvoudus dreist peb tra, a voullo skridou war gemend sujed a c'hallfe diskuez eun interest bennag d'an darnvua. Na zilezo ket kenneubeud an tu speredus deuz ar vuez, ha gwerziou ar Varzed a gavo enni eul lec'h enorabl.

AR VRO n'eo « na Bleiz na Montfort. » He giriou-stur a zo : « Gloar Doue ; Enor Breiz ; Kreskadurez diskamant ar Breizad dre ar Brezonek ! »

Kount a vez rentet deuz an digouzeiou a bouez erruet en diou Vreiz, hag ive deuz kemend levr a zigasfer d'*AR VRO*, koulz pa vezint en eur iez all evel en b'rezonek.

Dever peb Breton eo rei harp d'AR VRO, rag an amzer a hirio a zo garo evidomp.

Mignoned d'*AR VRO*, doktored-louzaouerien ha tud a Lezen, a raio o fosubl evid rei kuzulliou « gratis » e-barz ar gelaouen-ma, d'ar re euz hon c'houmananterien hag a skrivfe d'eomp o doare.

Peb Kenlabourer, evel just, a samm warnezan e hunan pouez ar c'hiz-zonjal deuz e skridou.

Kas an holl skridou hag ar goumamanchoù d'an Ao. Jaffrennou, Karnoët, dre Gallak, Kostez-an-Nord.

AR VRO

Penn-Rener : Fanch JAFFRENNOU "Taldir"

« KAZ AN DEN HA NA GAR AR VRO A VAG ANEZAN. »

Tennet deuz Alion mad Sant KADO.

(MYVIRIAN ARCHEOLOGY. LEVR III, D. 10, RIMEL 3.)

PENAOZ REI MAD AN DISKAMANT

Brema ne n'omp ket ken en amzer-ze ma c'halled lavaret, gant eur seurt diavezaz henvel deuz gwirionez, e oa divezad ar Vretoned war an diskamant nevez, hag en em dalc'hent anezo o-hunan pell euz a beb nevezenti, er-meaz euz a beb araokaat. Mar ioa gwir kemend-se tri-ugent vloaz zo. hirio n'eo ken nemed eur faozentez hag eur gaou skrijus. En digor an ugentved kantved, Breiz-Vihan n'he deuz netra a gemend a c'hallfe-hi c'hoantaat d'ar broiou all evid ar pez a zell euz an diskamant.

N'ez ket gwall bell c'hoaz, pa oa bet an tabut er Gambr diwar-benn ar Brezonek, an Ao. Hémon, Kannad Kemper, a zisplegaz dirak an holl e oa Breiz-Izel, ha rann-vro Penn-ar-bed ispisial, unan euz re disketa Franz. an eil den da gas egile, ha penaoz ne oa ken a baotred iaouank dizisk en hon bro, nemed eur seiz pe eiz dre gant! Gallout a rer lavaret eta e oar ar Vretoned a-vreman, peuz holl, skriva ha lenn... gallek. En eur rei d'hon broiz an diskamant-ze, red d'ezo evid gwir, ec'h anzavomp ho deuz ar skoliou gall rentet d'omp eur zervich bennag, pa 'z eo gwir ez eo dre ennè co ez omp tremenet, a-benn trei hon spered war ar skiantchou hag ar wiziegez. Hastomp lavaret ive, evit miret ar wirionez war he hed, e oa Franz red mad d'ez i labourat evidomp war ar poent-ze, penegwir he doa digemeret beza « mirourez » d'hon bro en 1492. Mar 'devoa reizou warhanomp, he doa ive, dre an akord, kemerket ar garg euz an deadou, rag peb droët, dre natur, a c'houlenn war e lerc'h eun dever, hag an dead-ze eo n'he deuz ket Franz peurc'hreat anezan en kenver d'omp.

Ia, gwir eo : en he skoliou ez eomp da glask hon diskamant, en he skoliou ez eomp da germer an tanva deuz braventez al lizeradur ha kaérder ar skiantchou, mez kemend-se na ra ket er valanz an hevelep pouez gant hon archant, gant hon skoazel, na gant hon gwad. Nann, larompe ze hardi, kriomp ze uhel ha krenv, Bro-C'hall n'he deuz ket peurc'hreat he deveriou a vi-

rourez vad p' he deuz distaolet pell deuz outhi, evel eun dra didalvez, evel eun dra danjiruz evit he nerz-hi, hon iez sakr, herez d'eomp digant hon tadou a goz amzer meurbed, iez gant pehini eo bet maget hon spered a vihanik, hag euz a behini an diskadurez er skoliou a Vreiz-hen dije great ganeomp, evid implia ar gir rik, tud « peurleun », tud « peurc'hreat » en peb doare-zonjal.

An dra-ze a zo kiriek d'omp da veza en devez a hirio evel tud estren en hon bro hon-hunan, an hini a zo d'omp en gwirionez, dre urz ha dre ouenn, rag n'omp ket zoken evid lakaat en araok hon hano a Vretoned digemmesk hep beza tamallet a dreitourach d'ar Vam-Bro ! En gwirionez, sed aze a zo fentus ! Diskaret ar perc'hen gant e amezek, hema c'hoaz a fell gantan ec'h ankouafe ar perc'hen paour beteg ar zonj deuz e berc'heniez !...

Piou ahanomp a gredfe soutenn dirag ar bobl gall eo barrek ar Brezonek da veza benvek ar sevennadur, kenkoulz ha kemend iez all euz ar C'huz-heol ? Pebez diskianterez, pebez follentez, a respontfe d'eo'h an dud-en-karg, ha dleet eo kaout en Bro-C'hall iez all a-bed nemed ar Gallek ?...

Ha sethu aze perag, evid ar C'hallaoud da veza digaset d'omp skoliou a vern, evito da veza kenteliet hon c'henvroiz war al lenn hag ar skriva, o deuz great, evelkent, eur gaou diraparus en hon c'henver, p' o deuz nachet, hag a-viskoaz. « Reizou ar Breton da gaout e Vrezonek disket mad d'ezan ».

Eur seurt gwaskerez padus, great hep chan eur munut e-pad pevar c'hat vloaz hag ouspenn, rag en amzer hon Duked a ouenn Dreux, ar gallek a oa implet dija gant an dudjentil vraz, eur seurt gwaskerez ta he dije lazet mik eur ouenn tud, mar na vije ket bet hounnez ar ouenn geltik Oh ia, gant gwirionez vraz ez eo bet unanet en eur c'hrenn-lavar c'houek « ar Feiz kristen hag ar Brezounek ». Breur ha c'hoar int sur, rag eun hevelep argas deuz perz ar Renerien o deuz mac'het anezo abaoe an amzeriou pella. Henvel int ive en drama, ma seblantont o daou sevel burzodusoc'h ha lugernusoc'h deuz flemmadurezou an dud ven.

Diwallomp koulskoude. Beillomp bemdez ha bemnoz, rag ar Maro a zeu dre laer.

Ar pez n'hon bezo ket harpet, perag Doue hen harpse ?

Sethu perag eo dleet d'eomp labourat euz hon holl nerz evid esa dic'haoui hon broiz paour deuz ar c'holl o deuz o tarempredi ar skoliou, penegwir o deuz eno digarez da ankounac'haat ho iez. En eur gir, klaskomp an tu da adsevel en spered hon bugale ar pez a vez bet diskaret ennan, ha da zerc'hel beo bepred an tan a ra darn o gwalc'h evid mouga. Hag evit-se dalc'homp war an diskamant, bezomp atao a-du gant ar muia posUBL a ziskadurez, boutomp hon nesa da c'hoantaat dalc'h mad mond war well, hag eur wech ma vez eat war an hent ze, diskuezomp d'ezan·kaérderiou hon iez broadus, ha kreskomp, hep faiza, an holl diskamantchou en dro d'eomp, en eur ober impli deuz ar Brezonek.

Evid eruout da ze, hon breudeur ar C'heumriz o deuz ar *Skoliou Sul*. Ar skol sul a ve roet en peb kear, en peb keariaden, d'ar vugale koulz ha d'an dud vraz. Evit netra e ve great, ha neutra nemed keumraeg na ve urz da gomz er skolze. Kement tra a ve great skol warnezan er Skoliou Saoz, e ve gret warnezan ive en o Skoliou Sul : n'ez kemm etrezo nemed ar saoznek a ve impliet gant ar re genta, hag ar c'heumraeg gant ar re all.

En hon bro a Vreiz-Izel, diez meurbed, a gredan, e ve digas an dud d'ar skol d'ar Sul, hag ar Savadurez-ze ne gav ket d'in e c'hallfemp boaza hon c'envroiz d'ez. Mez Savadurezou-all pere a zo beo dija en hon mesk, ha ne 'maint ket en Bro-Geumri, a c'halfe derc'hel lec'h ar Skoliou Sul, hag ober evidomp kemend a vad hag ar reze. Me a fell d'in komz deuz an Tier-Paëroniach pe Patronachou. Ar re-ma a zo oustillet dreist, peurvuia, da beurober an diskadurez bet resevet er skol, beza ez int cun ere mad etre tud iaouank kristen ar c'heariou braz ha bihan. Mez allaz, nemed ha c'houec'h pe seiz a lakfec'h a-du, ar re all holl a gendalc'h gant ar galleg, hag e-lec'h dizober labour fall ar skol galleg en sperejou tener ar vugale, a ienn enno mui-ouz-mui an doujanz hag an arsouez evid al levriou hag an oberou a zeu warhanomp euz a Bariz. Me na lavaran ket e reont fall o lakaat c'hoari gwechan-amzer péziou-teatr galleg, pere a ve kavet am-ploc'h anezo eged a re vrezonek, mez evelato lavaret a ran ha lavaret a rin c'hoaz, e ve dleet d'ar re a zo er penn deuz an Tier-Paëroniach trei o c'envreudeur iaouank war garantez ar Brezonek ha pourvei o Fresou-leoriou deuz a gement levr brezonek a c'halfe kreski war an tuze an Diskamant en peb giz. Mar be red zoken, evid komans, trei eul levr galleg bennag en hon iez. perag na vefe ket great ?

Pleomp war gement-se, lennerien ger, hag hon devo rentet d'hon c'hengouenniz ar brasa zervich a ve en hon galloud, penegwir hon devo-

peurc'hreat o diskamant ha peurzigoret o spered d'ar Sklerder.

FANCH JAFFRENNOU (TALDIR).

STAD AR VRO

Biskoaz, aboue ec'h eo bet staget Breiz ouz Bro-C'Hall, biskoaz welloc'h n'eo bet stad hor Bro. Pa gomzan deuz he stad, na gomzan ket hepken deus pez a zell an traou korfek, mez ive, ha dreist-holl, deuz pez a zell traou ar spered.

Bezomp heb anken ; mar ia mad traou ar spered, ar re-all a ielo da heul, rag ar spered a ziskouez an hent hag a skuill warnhan ar skerijen.

Petra eo da Vreiz-Izel beza bet ken pell dindan dreid ? En-toue kousket e oa e spered. Evet he defoa, dindan renadur Rouane Franz, eun evach a ankouezidigez. Pa arruaz an Dispac'h-Vraz, e fellaz d'ez koule dihuni. Mez raktal arruaz eur mestr all, pehini he stagaz a neve war he gwele.

Hogen, en kreiz he c'housk, he spered na oa ket maro. Hunvreal a rea c'hoaz an Hini Goz.

Eur bugel mad d'ez, Ar Gonidek, a zantaz e galon o tridal, ha raktal en em lakeaz da boania evit gwellaat stad Breiz. Lakaat a reaz urz en hon geriadur hag en reizadur hon iez. Ra vezou meulet da vir-viken !

Na kaera mouez a zo bet klevet goude ! Hini ar barz Kervarker (La Villemarqué). Ar Barzaz-Breiz, dastumet gantan, a zo, hep gaou, kaera levr zo bet biskoaz laket dindan daoulagad an den.

Nag a hini all a zeuaz c'hoaz goude, en o fenn ar barz Brizeuk ! An daou-ma, dreist holl, a roaz d'anavezout d'ar Bed, piou oa an Hini Goz a oa o huni, aboue pevar c'chant bloa, war ribl mor ar C'Huz-Heol.

Ar vugale all, pere a grede e oant ive emzivated, a dostaaz neuze, ha pepini en em lakeaz da gana, a bouez e benn, ken a deuaz Breiz koz da zevel, hanter dihunet.

Piou 'ta oa ar ganerien-ma ? Sethu aman eun hano bennag : Ar Skour, Prosper Proux, Troude, Durand, Bourgeois, Luzel, Milin, Ar Men, Ar Yann. Ha goude, Inizan, Gwennou, Quellien, Ar Fon, Hery, etc.

— o —

Hogen herie n'eo ket awalc'h kana joauz, red eo brezelli evit beva, ha red eo d'ar Barz disken adarre war an hent e touez ar bobl.

Breiz he deuz lavaret : « Bezet dare d'am zifenn, rak barnet ec'h oun d'ar maro. Mar karet ho mamm, oh ! ma bugale, diredet endro d'in. »

Ar varzed nevez o deuz kemeret eur bluen dir. Skrivet o deuz gwasa ma c'hallent. Graet o deus moulla berniou levrou, kelaouennou, gwerziou, soniou, ha graet o deuz endro d'o mamm, gant o labouriou, eur voger ledan ha uchel evel eur chastel, war be-hini na zavo ket hon enebourien.

Sethu aman, en tu-hont d'ar Varzed all, beo c'hoaz, Taldir Jaffrennou, Yann ar Fustek, Ar Berr, Ar Moal,

Herrieu, Tiercelinn, Ar Garrek, Glanmor, Gab Liskildry, Kaurel, Malmanche, Job er Glean, Picquenard, Blei Lannvau, Bleu-Lann, ha nag a hini all c'hoaz ! Holl e kanont en iez beniget Breiz-Izel.

Nag a hini all ive, pere a zo barzed mad en iez Bro-C'Hall hag e zo ennê sperejou karantezuz evit hor Mamm-Bro ! Mez, sioaz ! n'anvezont ket c'hoaz ar iez brezonek, hanvet, gant kement a wirionez, iez ar galon.

Enor, dreist-oll, d'ar mestrou gwiziek, pere a zisk o micher d'ar varzed ha pere a zo barzed ive, hi o-unan.

— o —

Hogen n'eo ket awalc'h d'ar Varzed bea entanet hi o-unan, red eo bet d'ezé ive entana dre holl ar c'halonou. Dastumet o deuz, en *Kerredigez-Broadus-Breiz*, o gwella kenvroiz. Homan zo brema eun arme dimeuz ar gwella dibab, eun arme didrec'huz. Peb ezel a gas ar c'homzou-mad etouez ar bobl. Na n'euz ken brema neblec'h, en hor bro, eur bugel pehini na oar ket eo dihunet e vamm.

N'eo ket awalc'h ! Kaera Breuriez all zo n em 'zavet c'hoaz evit difenn ha dihuni Spered Breiz ! Ar Vreuriez-se eo Breuriez ar Varzed, hanvet *Gorsedd Barzed Gorenez Breiz-Izel* ha reizet war skouer Gorsedd Barzed Enez Prydain pehini an euz bevet en Bro-Gymru, a dreuz ar c'chantvejou, aboue an Amzer Goz pella bete hirie, miret gantan Spered hag Herez hon Zadiou koz.

— o —

Gwelet a reomp eta an dra frealziuz-ma : Breiz armet mad, dare da 'n em zifenn, ha kaeroc'h so : dare da c'houlen he frankisou koz.

Oh ! ia, dihunet out brema, Breiz-Izel, mamm garret ! Da vouez a zo klevet beteg ar penn pella diouz ar bed. Esaet zo bet, hag esaout a rer c'hoaz diskar ac'hanout er foz ; mez piou, kaer en efe bea nerzuz, piou a deufe abenn da dreuzi moger hon C'harantez ?

Hep dale da holl vugale a vezò unanet, hep dale o defo savet eun tiegez holl-c'hallouduz.

Bet hon deuz ezom n'euz ket pell, da stourm ouz fallentez an Ermeziad. En em gavet omp dorn ouz dorn, hag an trec'h a zo manet ganemp.

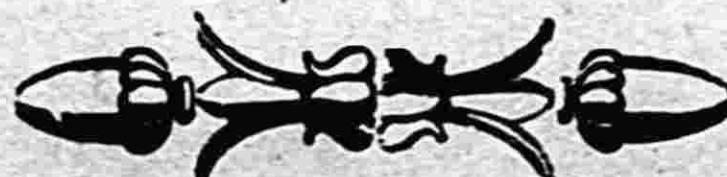
Ia, mad eo stad Breiz-Izel.

Levriou brezonek a vern, evel na oa gwelet biskoaz ! Kelaouennou brezonek dre holl ! Ha sethu ama brema eur gelaouengelc'h, skrivet holl en brezonek !

Ar Vro ! Endro d'Ar Vro en em dastumet, Bretoned vad !... Enni e welfet, bep miz, stad an Arvor, dre oberiou ar Varzed hag ar skrivagnerien gwella deuz Breiz, pere a zigaso d'ezí ar fruez ào deuz o spered.

ERWAN BERTHOU.

Pariz.

MARVAILLOU EN EUN TI-GAR

Karrigel vihan pe « train » Keraez an evoa ma skoet en gâr Gwengamp eur zadorn da noz. An amzer oa fall. Glao a rô da vad, evel ma ra peurvian en miziou du. Evel mach een da Lannhuon ha n'am oa train abed ac'hant da diveur goude, e chomiz 'barz ar gâr da c'hortoz. Eno, kreden, na gavjen ket an amzer gwall-hirr.

Na riz ket, en gwirione.

Eur Barz, evel ma oar an holl, n'eo ket stard ober fest d'eau. Neubeud a dra a lak anean da c'hoarzin, da sonjal, da hirvoudi !... ha n'hall evit se, kâd gwelloc'h lec'h eged eur gâr hent-houarn.

Pa 'n em gaviz, e selliz eus kement a oa. Kentan a skoaz ma 'zellou oa war labourerien ar gâr — an employed —, potred ar pakajou hag ar c'houffou. Ar re-man a laboure 'vel chas. Gwech ha gwech all 'gommzent brezonek 'neur douat Doue war o micher divalo ha kâzus : — « Biken ar mil malloz.... 'me unan, n'achuo al labour aman.... Kaer hon deuz poanial ha poanial, na reomp Morse awalc'h.... Biskoaz sotoc'h micher n'am euz gwelet.... Benn eur pennadik aman 'n em gavo c'hoaz eun train-all war hon c'hein ; ha labour adarre, ha labour bepred !... non di, non di, non di !... Hag ar re-man da argas an dud diwar o zro 'n eur danfoutri kouffou, pakajou ha treo all dreist an taoliou... »

O welet-se, em chalon me sonje : — Petra 'rê d'ac'h, ma zud kêz, kuitaat ho touarou, ho parkeier, ho lanneier, ho koajou ? Da betra n'oc'h ket chomet gant ho tud da labourat an douar 'n euz bet maget ho tadoù koz ? Evit petra oc'h-hu tec'hét deuz dindan an doen blouz pe valan, kuzet du-ze etre diou draouien, ha dindan pehini ho poa gwir evurusted ?... ha ze 'vid drailla ho korfou, koll ho iec'hed ha siouaz ! marteze daoni hoc'h ineou en skweriou-fall ar c'heariou brein !...

Pa sonjen en dud-se, ken laouen, ken seder gwechall pa zistroent euz o farkou goude eun devez mad a boan, (rag kazi holl e oant Bretoned, tud diwar ar meaziou), e kanen, hep goût d'in, levez al labour douar hag e frankiz digabestr !...

Pelloch, 'n he c'hoaze war eur bank e welen eur plac'h iaouank, daërou 'n he daoulagad... Gwech an amzer e save he fenn ha, 'n eur zellet war zu kear e leze eun huanaden hirvouduz, huanaden a geunz, a c'hlac'hag a anken ! Neuze pa zante na zelle den outi, e ouele dourek, hag e lare : « Roet iec'hét ha bue hir d'ê, ô ma Doue ! Sikouret ma zad ha ma mam baour !! »

Hep ober van, 'n eur vale, me a dosteaz outi hag a weliz war eur bakaden en he c'hichen an hano a Bariz-Montparnasse. Na oa ket hep abek e ouele ar plac'h iaouank-man. M'oarvad, 'vel kalz a re zod-all he devoa lezet ho-unan er ger, eun tad hag eur vam oajet, mantret gant ar glac'hag, ha, pa sonje ennê, en komzou diwean e mam : — O ma merch, chom fur ! Pa sonje er gear vraz elec'h n'anvec den, elec'h 'vije divroet hag ankouet, he c'halon c'hoaz kristen ha pur, a frailhe ive, glac'haret.

Me, glac'haret ive d'am zro, a lare pe gentoc'h a sonje : Oh ! merch'ed iaouank Breiz-Izel, chomet 'n ho Pro ! Chomet 'n ho Pro !...

Ober 'riz meur a dro d'ar zal, zammet ma spered

gant sonj ar plach iaouank-se. ar, « Barizianez » vel larer dre aman, pehini n evoa kemeret bremen train Pariz 'n eur rei, marteze, an tól-lagad diwean da vro he gened...

Kredi 're d'in n'am oa ken netra a dalvoudek da welet eno, pa weliz, harpet euz dôr ar ru, eun den braz mad gwisket en martolod konverz. Heman 'n evoa tam 'bed stumou ar vartoloded-all ! En e zaoulagad glaz evel ar mór braz pa ve kaér an amzer, e oa zellou dôn meurbed. Lenn a ren ennê eur glac'har kuzet bennâg, eun anken vraz. Evel eun divroad oa ; na dostaë ouz den. Fellout a re d'ean, euz eur zeblant, chom e-unan gand e boan.

Kaer moa mont ha doud, bepred e plije e stumm d'in ; na oan ket evit lemmel ma daoulagad diwarnan. Hen a welaz-ze, rag skei reaz e zellou warn-on eur pennad gand eun aer trézuz. Neuze me a dosteaz outan war zigare komz euz an amzer-fall. A boan 'm oa komzet e laraz d'in : — « Ia... siouaz ! fall eo an amzer... spontuz eo zoken... Penoz emean, ma mignon, pell a dlean c'hoaz gortoz aman araok kemer train Keraez ? Me a ia d'an Orian... Marvad e vo red d'in loja ha n'ouvean pelec'h kâd digemer en Keraez... »

Laret a riz d'ean pelec'h e kavje da dremen an noz ha, tam ha tam deuz forz komz a gontaz d'in e his-tor hag evit petra a 'n em gave ken diwead en gâr Gwengamp.

— « A baouez koll ma lestr ech on, emean... Oh ! pa sonjan er gwall-eur-ze, ech au c'hoaz klanv !... Trivach miz 'oa e oamp assamblez, ar vartoloded-all ha me. Gwelet hon doa bep sort amzer, mad ha fall ; aliesoch fall eget mad. Ren a re etreomp eun unvaniez vraz, eur peuch' paduz. 'N em garout a reemp evel gwir vreudeur ; gwir eo ive an darnvuan achanomp oa Bretoned.

Goude bean groet tro ar bed, tremenet ganimp ar Chap-Horn, an toul spontuz-ze, hep kâd droug a bed e tostaemp d'ar gêr. C'hoaz eun devez mad a vale hag a weljemp diragomp douar kaér ar Frans, hon bro garet, ha benn eur pennad goude douar zantel, meurbed binniget, Breiz-Izel, hon Mam-Bro !

Dond a remp 'ta d'ar gêr laouen hon c'halonou, darn 'sonje 'n o zad, 'n o mam ; darn-all (me oa euz ar re-ze) a sonje 'n o gwrage, 'n o bugaligou vihan !... en evurusted an dizro, er frealzidigez a dlee ober d'imp ankouaat an trubuilhou tremenet....

Eun nosvez, kaér oa an amzer, skler oa al loar, al lestr luskellet war ar mór morgousket, a dride gant joa dindan nerz an ezen vrao a choueù 'n e weliou gwen dispak, henvel euz askili an eoned mór... Eun nosvez 'ta pa oan eus « Kart » e welchen dirag-on eun tour-tân 'ha n'anveen ket. Laret a riz d'ar c'habiten ma nechamant. Hen, zur euz e daol a respontaz d'in : — Lewiet bepred a glei d'an tân... — Eun dra hennag 'lare d'in koulskoude na gerzen ket mad... Nec'het bepred e lariz adarre d'ar c'habiten zellet ervad.. Memeuz respount a heman. Eur zurc'haden grenv a avel 'ree bremen d'al lestr plega war an dour. Evit hech implia me a dosteaz d'an avel 'n eur rei eun tól baren a zeo. Kerkent eur martolod a huchaz abouez e benn : — ... Douar, douar ! diragomp !

N'am oa ket 'n em dromplet, 'lech kemer an tân mad hon doa kemeret eun tân saoz evit eun tân euz Frans. Al lestr, eun teir gwern ar c'haëran, ach e

breman gant herr da 'n em goll... Eur pennad amzer ha netra ken da zihun hon mignoned kousket er gampr... e klevjemp eur strak spontuz, heuzuz ! Al lestr oa 'n e c'hourve, kouezet 'barz ar mór 'vel eun eon tizet gant plom ar chaseour ; 'n em dolet ha 'n em draillet 'n evoa war eur garrek braz. An dour ac'h e ennan brema gand eur gounar spontuz... Dis-kenn 're buan er mór !

Pa weliz na oa ken esperanz, me hag ar vartoloded 'rê ar « Chart » ganimp, 'n em dolaz en dour. Dre ma oa brao ar mór ha ma ouiemp neuial en em zavelajomp... Mez ar re-all... Oh ! pebez maro kri n'o devoa ket bet ?... Seder, evuruz oant eat da gousket en penn an noz... Dihunet dre spont en kreiz o c'housk... Klevet an dour o krozal en dro d'é... 'n em sonjal, 'n en weled prizounerien en gweled an dour... Klevet c'hoaz hekleo hon mouzeiou o tiston ken trist hag eur glaz en dro d'o diouskouarn, ha ze hep gallout 'n em zavetaat ?... Oh ! pebez glac'har !!! Ma Doue, ma Doue ! kemeret true ouz ho ineou !....

Me, 'laraz c'hoaz ar martolod, 'm oa ganin pemp kant skoet ha bremen n'am euz gwennek abed na dillad med ar re zo war ma c'horf... c'hoaz on evuruz pam euz bet ma bue !... »

Pan evoa achiu da gomz, e weljen war e zioujod diou daken dour o ruillal, hag e zaoulagad, bete neuze pleget, zave o zellou war zu ar mór 'vel pa weljent c'hoaz al lestr o koll. An eur a dostae. Ar martolod a gemeraz e drain ha me ma hini. Ma spred oa zammet, trist e oa ma c'halon. Tra ma valeê an train, ma skrinje e rojou dir war an hent-houarn e kleven c'hoaz mouez ar merdead :... Ma Doue, Ma Doue ! True outé !...

August ar BOCHER.

Sant-Servoz.

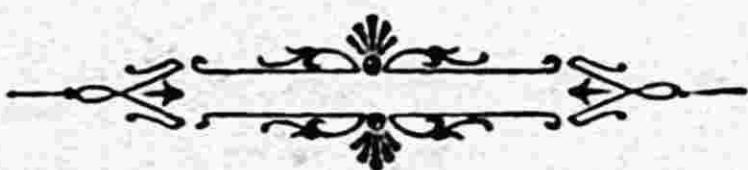
KERNE

Fors petra, mignoned, a zigweo ganin,
Tra ma vo mouez ennon Breiz atao a gânin —
Mez da Gerne rôin va meulodi genta :
Rak d'am c'halon e plij dreist ar vroioù goanta ;
Rak, ennihi oen gânet, dindan ar gwe dêro,
'N eun devez dudiuz euz a viz Gwengolo,
Ekreiz ma oa dre holl lapoused o kâna
Hag an heol o tispak e sklaerijen splanna,
Ha chouez mel o nijal, da heuill trouz ar gwenan,
Uz d'an ed-tu c'hoarzuz 'n e barkadou gwenn-kann,
Hag ar gwe avalou, gallouduz ha seder,
O kinnig o froez aour da bokou an domder.
Ennihi karfenn ive kousket, eun de da zont,
Etal ar re zo aet, gant eur greden dispoñt,
Da glask paë deyz o foan digant tad an dud paour !...
Sklær vel Tantad Goel-Iann, lugernuz vel an aour,
Te zo chômet, Kerne, va bro muia karet,
Garonet da viken en dônder va spred,
Daoust ma sav etrezomp moger Menez-Arre,
Vel-kent e klévan c'hoaz o tonet bep mare
War avel ar Chreizte mouez da c'hurunou pell ;
Gwel a ran mór-eoned ha hi faez o askell,

Bet war dro da lennou, o tistrei d'ar môr braz ;
 Ha koumoul a bep liou o treuzi an oabl glaz,
 Bet tremenet o skeud war dremm va bro Gerne.
 Mez dreist-holl e welan, gant lagad va ene,
 An holl binvidigez hag an holl goantiri
 'N euz tôlet ar C'hrouer warnout en eur c'hoari —
 Te 'n hini 'teuz parkou livet, Maouen ha koant,
 Lod melen vel aour-flamm, lod gwenn evel arc'hant,
 Ha darn oll, pa vê koulz ar bokedou burlu.
 Golôet penn-da-benn a wiskamanchou ru —
 Te 'teuz zaoniou dispar, a wejou roc'hellek
 Hag egiz denved mud hadet enné gerrek ;
 A wejou lodennet en prajou pinvidik
 Lec'h ma sav er zioulder kanaouen pep gwazik,
 Lec'h ma c'hourve lard puill ha peurleûn a ieot mad,
 An oc'hen hirgerniek, hunvreuëz o lagad.
 E deûn da goajou braz e klêver noz ha de
 Mouez skeltr an eostik-bail gant sôn e garante —
 Duze 'zo henhou dôn, o leiz a vleûn spern-gwenn,
 Dervennou koz toulet lec'h ma klud ar gaouen,
 Ha gwe-froezi bodennek, dindan-ê treid kaled —
 Duze 'n hini virer atao, korn an oaled,
 Giziou hon tadou koz, kontadennou gwechall ;
 Duze 'n hini tistôn bepred, krenva ma c'hall,
 Ar biniou lirzin, hag a oar kas en dro,
 O gar gantê kammet, da zanserien faro —
 Ha pegen skanv eta e nij trezek an ne
 Da ganaouennou koz, vel pa zônfe enné
 Holl levez da dud, holl dudi da zouar !
 Pegen koant e vale dindan da heol klouar,
 Koulz en o femdiek, koulz en ho dillad kaër
 Da verchedigou flour gant ho daoulagad sklaer.
 Ober a reont d'id, Kerne, dre o-gened,
 Skedusa kurunen a oe biskoaz gwelet ;
 'N eur c'hoarzin e talc'hont an amzer en e za,
 Hag e viront ouzit da zonet da goza —
 Ha kement-se ra d'in, bro garet va c'havel,
 Gwelet em hunvreuou aliez o sevel
 Dremm kunv eur vamm iaouank, koant evel an aeles,
 Stok he zreid noaz er môr hag he fenn er mene.
 'N he bleo melen bleuniou eurvad ha levez,
 War he chouk eur mannad avalou pe kerez.
 Hag en he dorn, savet etresek he muzel,
 Eur banne jistr temtuz o virvi 'n eur skudel !

T. Ar GARREK.

Plouigneo.

Sonen Begin

Hui e chom hemb konz, herradeu,
 Er galon lan a huanadeu,
 En inean karget a ankin,
 Ha n'ellet ket ouilein hemb kin.

Gûsket hues hou tillad begin,
 Marû é allas ! eid birûkin.

I zeulegad des ûm cherret,
 Hag ou sklerder zo bet mouget
 Dré en anal douz hun Salver,
 Èl ur holeuen, pe huéhér.

Gûsket hues hou tillad begin,
 Hou kalon baïet in ankin.

Epad er gouian tremenet.
 Sklerder en hiaul e oé kollet.
 Neoah, hui e huel i tichen
 Ag en né loskus, tan milen.

Taulet 'ta hou tillad begin.
 Nen dé ket marû eid birûkin.

Ne huélet ket en déligeu
 Gou briyér glas i legernein ?
 En dud ievank, ir pardonnieu,
 Èl ined ne hrant 'meid sonnein.

Taulet 'ta hou tillad begin,
 Hag ankoéhet oll hou ankin.

G'en neûé-han i vleu m'halon :
 M'hou kar, men dous, èt ur rouanez ;
 Petra e hrein mé ir pardon.
 Ma nen det getnein, me mestrez ?

Goarnet 'ta hou tillad begin,
 Mez ankoéhet oll hou ankin.

Chileuet, ni iei dousigen
 Tro ha tro, aveid pardonnad ;
 I pedein eid-hon, darigeu
 E sei d'ein, mar oyil hou lagad

Goarnet hi des dillad begin
 Ha ankoéhet oll hé ankin.

PENGLUIK.

MANNHEIM (Alamagn).

Jezuz hag ar Belek

I

Gliz an Envou, gwech abed ken,
 Na vije gwelet o tisken ;
 Na bennoz Doue, ken neubed,
 Na ziskenne ken war ar bed.

Uz d'an douar, du an envou,
 Du evel eur vantel ganvou ;
 An dud a glemme truezuz,
 Ken d'ar bed ma teuaz Jezuz.

Ganthan an de, goude hir noz ;
 Ganthan glizen da heuil bennoz,
 Ganthan karante ha douzder,
 Vid ar re baour, ar re dister.

Evit peb poan ganthan true,
 Hag en peb lec'h mac'h errue,
 He lagad, gant tristidigez,
 A bare war ar c'hlavour kez.

Hag ach é dre vro Galile,
 Ach é d'an eil penn d'egile ;

Rei a rë nerz d'an izili,
Ha iach'hat a re peb gouli.

Digor ha tom, evel an heôl,
Digor he galon vit an holl,
Evit an ine paour bec'het,
Bec'het ha klanv gant ar pec'hed.

Hag ac'h ë dre vro Galile,
D'ober vad d'an eil d'egile :
D'ar paour, d'ar bugel, d'ar re goan,
D'ar bec'herien, d'ar re noa poan.

Ha hent Jezuz a oa diez,
Warnhan prez ha spern aliez ;
Ha tam ziwarnhan na droaz
Monet a rëz beteg ar Groaz.

II

Belek, ar gentel a zo ber,
Heuil roudou Jezuz zo d'ober,
Heuil he roudou, hep 'n em espern,
A dreuz d'an prez, a dreuz d'ar spern.

Heuil he roudou beteg ar Groaz,
Ha mervel warnhi paour ha noaz,
Ha mervel warnhi, vel Jezuz,
Ha douz ha mad, ha truezuz !

Ne ket ar c'horf neuz poan hepken,
Ho kalon en neuz kën ha ken
Na chom ennhi eur daken oad,
Ken e tizec'h evel ar c'hoat.

Goude vad gret, he deuz tamall ;
Beteg ho preuder o deuz mall
Da grigi ennhi, kri ha lemm,
Hag a c'hoarz ganthi pa u'em glemm.

A c'hoarz ganach, a c'hoarz treitor !
N ho taoulagad pa zeu an dour !
Belek Jezuz, goelet, goelet,
Ele Doue zo o sellet !

Ar blijadur c'houi ziouero,
Evet ar vestl a zo c'houero !
Jezuz en euz gret da gentan.
Belek Jezuz gret evelthan.

Roet pardon vel a roaz,
En eur vervel deuz lein ar Groaz ;
Karet an dud velt ho chare,
Gret ar vad hep klask trugare...

Bugale zo na oar den ped,
A zo teul-disteul, dre ar bed,
Na n'int ket koant, n'int ket rubenn,
Gwisket fall int ha diskempen !...

Uz d'ho spered du eo an noz,
Vithé na heôl, gliz na bennoz !
Reit d'he an dorn dont d'an iliz,
Reit d'he bennoz ha heôl ha gliz.

Disket d'he Doue, 'n he gever
Ha kever an oll ho never ;
Jezuz en euz gret da gentan,
Belek Jezuz gret evelthan.

Tud a zo klanv war ho gwele,
Bet evithé 'vel gwir ele,
Gwir ele deuz ar baradouz,
Gant eur gomz vad, gant eur gomz douz.

Tud paour a zo, hep tan na ti.
Ho bue eur verzerenti !
Gret eur zell, eur zell a drue :
Eur skleraden war ho bue.

Poaniou a zo mesk an dud këz :
Trubuill kanvou, tristidigez !
Belek Jezuz, gant karante
Kroget n'ho dorn, goelet ganthe.

Ar bec'herien baour a zo c'hoaz
Trist ho ine, gwal drist siouaz !
War vord an hent, int kouet izel,
Ha den outhé na ra eur zell !

Gant true ouz ho faourante,
Tostet outhé gant karante ;
Jezuz en neuz gret da gentan :
Belek Jezuz gret evelthan.

AR GALL.

Lokmikel-an-Treaz.

SON BLIJADURUS

diwar benn ar merc'hed koant

Mar fell d'ach 'n em divertiso
Me a gano d'ach marvaillo.
Lari dei tra la la la, lari dei tra la la.

Farsou n' aparchantont euz den,
Nemed vid farsal ne n'int ken.

Farzou a lakai da c'hoarzin
Kenkoulz Ian vel Mari-Perrin.

— o —

C'houi etrezoch, o tud iaouank
Pa 'ch et d'ar foar da glask ho c'hoant.

Pa 'ch et d'ar foar, d'ar pardonnou,
C'houi zell piz euz ar c'hoantennou.

Pa ia ar plac'h koant d'ar foariou,
E ia ganthi he holl madou !

Eur mouchouer hir war e chouk
(Mez he hinviz zo lian-stoup).

Eur c'hoef kaér a zo war hi fenn
En dro d'ei eur gaér a roben.

Eun davanjer godellou friz
(Mez dindan he broz losten vriz.)

Voulouz zo war he davanjer
(Eul loërou toull 'n he botou-ler.)

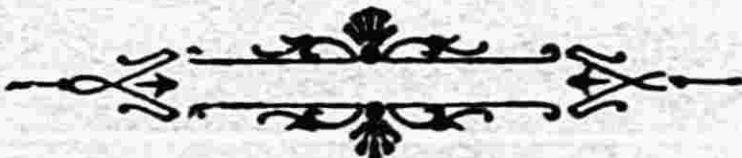
Eur « foulard » zeïz en he c'herc'hen
(Mez glan a zo 'n he brucheden.)

War he daouarn zo manegou,
'N he godellou, mouchouerou.

He bleo ive a zo ganset
 Ha korniou maout he deveuz gret.
 Paraplui kaër gant eur vaz wen
 (Chaden arc'hant... deuz penn-ognen.)
 Kement a weler a zo kaër
 Kement zo kuzet zo dister !
 Hi oa eur goant a feumeulen,
 Glaz he lagad, he bleo melen.
 Eun dichod ru hag eun tal gwenn
 Hag eur fri brav demeuz he fenn.
 Gant sellou mignon, komz charmant,
 Deuz touellet an den iaouank.
 Sethu hi o daou eurejet.
 Hag en eur gwele da gousket.
 Ar plac'h da gousket he doa boaz,
 Feneant a oa vel eur c'has.
 Ouspenn e oa eun tam lipouz,
 Kavout a rè mad al leaz douz.
 Eve rè ive kafe du
 Gwin-ardant, kassis ha gwin ru.
 Boutaillad beb sun a evo
 Memez diou ha ter awecho.
 Ar paour keaz den-ma a grie !
 Na gave den hen konsolje !
 Buan oa pellaet ar joa
 Tapet e oa gant e blach' vra !
 Me ho ped holl, pôtred iaouank,
 Mar fell ganac'h beva kontant,
 Dibabet kentoc'h eur plac'h rouz,
 Mar be fur, kapabl 'ha didrouz.

JULUAN GODEST, MÈROUR.

Kerlaë, Kallak.

Paour vez Koz !

Amzer zo bet, pa oan iaouank,
 Pa c'chronne 'r bleo war ma fenn dukard,
 Teue ken gronnet ha ken stank
 'Leiz plijadur em c'halon krennart ;
 Mouezio a gleven a bep tu
 O laret ouz goulent ma c'halon ;
 En dro d'in, me gave dioustu
 Merko mad a garante wirion.

Reut en em zav, ha zonn ma fenn,
 Skanv em c'herzet, nerz em izili,
 Dindan ma zreid holl hentcho plen,
 En dro d'in levez o c'hoari :
 Eur vousc'harz war ma muzello
 O redrek, o tiredek bepred,
 Maget gant al leùn a joao
 Vije ganthè ma oll greiz barret,

'Vel eun tantad en kalon goanv,
 O steredenni 'leiz an oalet,

A hadnevea an den klanv
 Hag ar c'hoziad gant e wad sklaset,
 Ma evurusted 'n em zile
 Tro-zro d'in en elvo pep hini ;
 O 'n em diskue, me lakae
 Peuch d'an inou, ha brall d'an dudi !

Ha n'em euz ket er c'houzo-se
 Deuz poan ma nesa nebeut pleet ?
 Ha n'em euz-me ket marteze
 Troet diwar e zello nec'het ?
 Marteze, dizonj, 'tammallen
 D'ean, ma teue gant e enkrez
 Da lakat redeg koumoulen
 Dre ma oabl, splann a laounedigez

Setu hirie, arru an oad
 Da boeza war ma diouskoa pleget,
 Setu eo deut e zorn divad,
 Da louedi ar bleo 'm euz miret :

Tremenet 'n euz dre ma dremm flour
 Kleuzet enn hi eur stroll roudeno,
 A-hed, a-dreuz, dibalamour,
 Moarvad 'vit ma merka d'an Anko.

Ha ma zreid zo pouneraët
 Pouneraët evel pa vese
 Staget outhè ekreiz kerzet
 Eur solen blom a-hed ar vue ;
 Ma oll izili divalo
 Na reont servij 'met 'n ho eneb...
 Pelec'h eo tec'het ma aëzio ?
 Allaz ! aliaz ! na gavan mui neb.

Ma spered a zo et koulz-all
 Da heul, war draonien an dizeri,
 Evei morgousket ha teval
 N'eo 'met gant poan e teu en impli
 Ma c'halon baour ive rëc'het,
 Kuit a c'hoût mad, gant pebez enkrez
 A vern poanio, ha n'he deuz ket
 War ar re deuz anhè, eur strouez.

Ma vije me da viana
 'C'hallfe ho c'huz dindan ma bruched
 Kuit da devalât ma nesa,
 En e joao dija re vesket !...
 Mez ken skler 'vel 'n eur mezellour
 Adreuz ma daoulagad e weler !
 Eur wech 'karfen bea traïtour
 Da bak ma foan gant eun dremm reder !

Me o pedfe, amezeien,
 Me o pedfe, ha war ma daoulin,
 'Kreiz o joao na p'arrufen
 Bec'h bepred d'ar c'hoarz ha d'ar risign ;
 'N em roet d'al laounedigez
 'Ve o virvi eleiz o kalon ;
 Ho klevet vò freskadurez
 Hag eun tammik distenn evid-on !

AZENOR.

Yvias.

LABOUR-DOUAR

Penaus e ve imboudet er gue freh.

Reve er peh e zou bet gracieit d'er Vreihis kalo-nek en des plijet gethe rein er gazal aveit seuel Ar Vro, konzet e vou amen hag el labour-dhaar hag a gement tra e hel sekour hun henvrois keh, er beizanted, de riuein esoh pe es en ou micher ha de huellat bamde ou stad.

El ma oe laret dehe eue, en alijeu e vou reit er Vro e vou perpet alijeu tud a vicher, de laret e tud hag en des groeit er peh e alijant. Ne hreint ket et katz a skriuagneron gallek, labourizion-dhaar en ou hambr, hag e ra alijeu d'ou lenneriou a glei hag a zeheu, hemb gout ha spleitus ind pe nen dint ket. El lapoused-se ne glaskant anehi nameit gouni argant ; nen dint ket jaletoh anehi get er beizanted eit get er hi huelant e tremen etal toul ou dor.

Labourer-douar me unan, me houi peben poennius e micher ur peizant ; me houi, ar me houst me human eue, pegement e ma ret huizein aveit gouni un tam bara : chetu perak ne rein ket alij erbet hemb gout erank mar de mat pe fal, rak ne faut ket d'ein gober geu doh mem breder. Ne glasskan en eskem, nameit gober plijadur dehe, ou lakat de garein muioh mui ou micher (en inouraplan e zou) ha de zisi doh en dianvezzerion e glask bande en tu d'ou luein areit ou laerien goude.

Mar gellan gober kement se m'hum gavou eurus bras.

Disket enta grefein gue iouank ha tiner ;
Kement se nen de ket dies d'ul labourer...

GUILLOM : Livr el Labourer.

Else e konze er Barh Guillom en e livr kaer *Livr el Labourer*. Er honzeu-se eue e laran d'oh hiniu, rak e guirione nen de ket goal zies imboudein ur hueen freh.

Imboudein e hrer ur hueen : de 1er en ur dostaat ur bar d'un aral ; d'en 2er get un imboud pe grefen ; d'en 3er get ul lagad-gueen. Me zivizou heb kin penaus gober en cil hag en drived giz. Guelamb hiniu penaus e imbouder get un imboud.

En achimant a viz merh pe en dere a viz imbrill, de laret e un tamig erauk ma kommans er hueen sapein, e ma er guellan cours aveit imboudein.

Aveit imboudein ur hueen e ma red dehi de getan pen, bout tiu erhoalh : a pe hel hoah un den gober es en dro dehi get e ved hag e cil biz neze e ma mat d'imboudein. Red e open d'er hueen kaout tro ha tro de bemp troeted hanter a ihuelded ha mem muioh mar de en doar labour.

Mar de mat enta er hueen aveit bout imboudet kerhet de glask imboudeu ar er gue e faut d'oh kenderhel er rum anehi, ur pemzek te benak erauk imboudein ; mes kemeret ind perpet ar er gue iah. de laret e diglinuet, ha dru, ha doh en tu ag er hueen distroeit d'er hreiste. Er bareu e zou kever er hreiz hag er beg ag er hueen e zou er guellan. Ne geme-ret ket gueh erbet hous imboudeu edan er hueen : inou er hoed ne hanü ket mat. Pen dint trohet d'oh,

plantet ind en hou liorh, barh en dishiaul, de hortoz ou impli.

En ur drohein else en imboudeu un tamig erauk mar hou pou dober anehi, hui vir ag er sap de ger-het enhe hag e zigas else nan dehe. Esoh e krogint goude.

En de hou pou lakeit aveit gober ou labour, mar ne hra ket glau la mar nen des chet re ag auel — rak ne faut ket imboudein mar hra glau pe mar de kriu en auel — groeit kaud-imboud en ur podig koh benak aveit gronein penneu hou kue pe vint imboudet Eit kement se, lakeit de dein ar en tan, meskoh-mesk ; ul livr rousin, ur holeuen sueü a vlank, un tam koer bras el un ui. Pe vint teet ha mesket mat, taulet er haud se diu locad ludu paset. Mar ne hues chet koer groeit hou kaud-imboud get er rousin, er holeuen sueü hag el ludu hemb kin.

Get er haud se ha ne goustou d'oh nameit pear pe pemp plank d'er muian, hui e hellou imboudein un deu uigent gueen benak.

Hui larou d'ein marse e hrer kerklos get pri. Fari e hret. Er pri e zou de getan pen kalz difonoh eit er haud-imboud ha ne hret ket kerklos labour getou. Open kement se, er pri e zigas lies huengloannek (*Schizoneura lanigera*), ar er hueen, e lak er hoed e ve edan de halouzein, ha kement se, dopen eit ne ve ket brau, e ve abek lies mat ma varü kalz a hue iouank.

Ne larein ket d'oh eue prenein er haud-imboud e huerher dre ze : re gir e koust ha ne dalü ket anehou en hani e hrer el em es laret d'oh. Pe hra glau, er haud se e zistramp hag e lez en deur de vont e feut er hueen ; pe ve tuem en hiaul, ean e za de vont re galet.

Mesket e hues enta hou kaud. Lakeit bremen ludu ha gleu-tan en ur pod pe en un dra benak aral ha lakeit hou podad kaud arnehou eit ma chomou blaut. Hui zihoallou neoah ag er lezel de duemein ré. Mar skautou, hui el lezou de zistan un tamig erauk en impi.

Kerhet bremen d'er park ha kaset genoh un han-sar pe un hechen vihan ; ur goutel-imboud pe ur gou-tel aral luemet mat ; ur hien groeit get koed seh ha kalet ; ur marhol ; un dornad brinsad auzill pe haleg tiner hag hous imboudeu.

Chetu hui dirak er gue e faut d'oh imboudein. Amen e kommans el labour diesan. Sellet mat doh hous imboudeu ha doh hou kue ha diforhet en imboudeu kentrat eit lakat ar er gue kentrat, hag en imboudeu devehat eit lakat ar er gue devehat ; pe, mar nen da ket hou treu else, lakeit hous imboudeu devehat ar hou kue kentrat. Mes ne laket ket bikin imboudeu kentrat ar hou kue devehat pe hui hrei fal labour. Chetu perak : mar de kommanset hous imboudeu de sapein. ha mar ou laket ar ur hueen ha ne sap ket hoah, en imboudeu se e varüou nitra suroh rak ma vou red dehe gortoz re bel er biuans e zeli d'er hueen dakor dehé.

Mes neket erhoalh sellet doh kement se, sellet eue mar de kalet pe tiner koed hous imboudeu ha koed hou kue iouank, rak eit gober labour tre e ma red imboudein koed kalet ar goed kalet ha koed tiner ar goed tiner. Mar ne hret ket kement se eue ne veet ket sur a huelet rah hous imboudeu lont de ben. Mes

e houleneet hui genein, penaus diforh er hoed kalet doh er hoed tiner? Nitra esoh. Chileuet doh ein : kemeret ur barig koed a vle, de laret e er vrinsen iouank e ve e pen er bar, ha pleget he el, ur gerlen : mar zraill genoh e ma koed tiner e ; mar ne zraill ket e ma koed kalet e.

A pe hues sellet mat doh rah en treu se, hum lakeit er labour. Dibennet hou kueen get hou hansar en ihuelled em es laret d'oh tuchant hag en tachad emen e kaveet en nebetan a skolmeu. Afresket neze ha lakeit plen get hou koutel en tachad hechenet. Bremen feutet pen hou kueen iouank get hou koutel hag hou marhol ha dalhet er feut digor get hou hien. Kemeret neze en imboud e choj doh er hueen hag en hanter ag en imboud se kontet tri lagad. Trohet er beg anehou un dister dra ihuelikoh eit en ihuellan ag er lagadeu se e hues kontet else, en ur lezel el lagad doh en tu ihuellan ag en troh.

Kemeret bremen hous imboud doh el lost hag adalek el lagad izellan doh en tri e hues kontet, trohet ean ar hir, haval doh diren ur goutel, en ur lezel en tu tiuan doh tu el lagad izellan. Er pen se ag hous imboud e zeli bout neze haval mat doh un diren koutel.

Mar d'oh e kommans er vicher, trohet deu imboud havel en cil doh egile ha boutet ind, ar hou koar, er feut e hues groeit e pen hou kueen, unan doh pep tu, en ur lakat er guellan ma hellet, plusken-goed (*liber*) en imboud paravis de hani er hueen ha guen-goed (*albus*) en imboud paravis de hani er hueen. Eit bout suroh ma vou rah en treu se tal oh tal, lakeit en imboideu er feut, en ur zihaoal de zilehein er hrohen anehe, ou hrohen ian de hani er hueen, ha reit dehe en taul de vont un tamig en eil trema egile. Else hui e vou sur pas hum fari.

Pe vou en imboudeu en ou leh, lamet hou hien ag er feut, ar hou koar perpet, hemb stokein en dissteran dra doh en imboudeu ; lakeit un tam krohen ar beg er feut, etre en deu imboud, ha goleit rah en tachadeu trohet get kaud-imboud. Ne faut ket ma ici er glau betag er feut se e hues groeit e pen hou kueen petremant hi hellche meruel. Mar ne vehe ket kriu erhoahl hou kueen aveit derhel sterd en imboudeu en ou leh, red e vehe d'oh sterdein er pen anehi get ur vrinsen auzill pe haleg.

Else e achiu hou labour. N'hou pou mui nameit chuchat ur hueh benak en amzer mar ici mat en treu get hou kueen iouank. Er ble arlerh neoah, mar en dou peget en deu imboud, hui e drohou unan anehe, rak pe ne ve nameit unan esoh ha brauoh e hol pen er blanten.

Bout e zou ur giz aral d'imboudein hemb feutein er gue ; me zivizou kement se d'oh em helan pennads-skriu.

LOEIZ HERRIEU.

Bark ha Labourer-Doar.

Er Gohker, Kaudan.

ER SIMBOL

Bamde, doh toul men dor, e huelen e tremen Bugale me harter, re Kergo, re Kerlen ; D'er skol e hent bamde, divot ha diankin, Trouz gethe, hoari gaer ha hoarhereh lirzin. A houde eih de zou e ma troeit en auel, Ha skolærion mem bro e zou rah, e brezel.
— *Pennadeu, mara hueh, pe chonjer bihanau Kerklos et en dyd vrás e grog er re rihau.* — Chetu amen perak e hes saüet harnan Hag e hes seleu du en deulegad glasan.

E'l ma houiet merhat, e ti-skol me farrez E' hes bet, a viskoah, ur vil a goh votez. Ur goh votez feutet, hanuet e « *Er Simbol* ». Goali d'er hroëdurig peur e gonz breton er skol, Aben e ve staget er Simbol ar e gein

Hag epad en deueh e ma ret en dougein. Ne hoarhet ket, tud vad, er goh vot gueharal En des eüe d'emp-ni disket konz el er Gal. Chetu perak merhat, er galek e mem bro E sort el ur goh vot skoeit get ur vah ivo. Ne vern : ataù hiniù, bugale me farrez E zoug ol ar ou hein, peb hani e votez. Aben p' ou des gouiet e oe peur er person A balamor ma hre katechim e breton, Aben ou des chèret koh voteu e peb ti Ha staget ar beb kein get er hòrdad toupi.

A p'hous pehe guelet, tud vad, er heh Eutru. Pe arriùas er skol er boteu a beb tu. Pe huelas disprizet simbol kaer e galon A balamor ma oe tregont e leh union ; Sur hon pehe ouilet epad ol er sehum,

Chonjet ta, e fas ru e oe deit de vont brun, E' vampreu e greiné hag ar en daulen du Er glahar e grome he leftrad de beb tu ; Vagannet hou pehe e kleuet reskondu

E gave er heh mestr ar beg he dudigeu. — « *Job Pennek, lar d'ein me, petra e er « Pronom ? »* — « *Eutru, ne houian ket, ma'r Simbol ger person* » — « *Lar te, Chim a Bonkuel, lezen er « hompleman ? »* — « *Eutru, me hra me fount, ma er re ru en dan* » — « *Mit maleh, bugalé, dihoalet ma chifan* » — « *Chik, pe ni e skriouon de Gamill Pellestan.* »

A houdé heih de zou nen des mui pen erbed Na der mestr, na d'he dud, troeit ind de vont diauled ; E'l pautred en Henbont, bugale mem bro me E huich ar en henteu, e bredeg er berle :

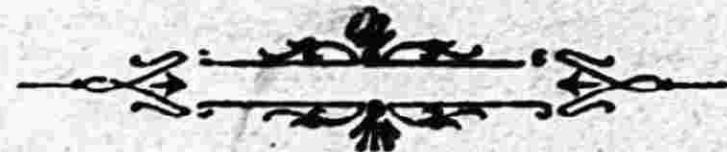
Kaer en des Jeneveu laréti hi chapeled Ataù e talk en trouz, e strak er boteu-koed, Deh hoah me mes kleuet kloaregig Kerspalhoer E kreiz e gansorted e predeg er raker.

— « *Kansorted, eme ean, inour ur guir Breton* » « *E zon konz et e ram, andur et e berson,* » « *Er Simbol e zougamb e zou hun hroez-inour* » « *En Eutru mestr-er-skol neu de meit ur hamour* » « *Amoedaj e zisk d'emb : Komb e zou ur berto* » « *Hop, un taul-heij dehe : delenda Carthago* ».

Ne hoarhet ket, tud vad, re gri e er brezel En deulegad ker glas e zou bremen du kel. Dirieu e Logouneh, kleuet e mes laret Penaus e ligaser dumon arme Guened.

Mes, maleu brik ! neoah p'hun lakan de chonjal,
Me iehe get hireh de grol get er chetal
Me stagehe eûe ur goh vot ar me hein
Eit huichal a bouiz-pen « konz breton e faut d'ein ».

BLEI LANN-VAUS.

AR C'HISTIONOU A-VREMAN

Evel ma lavare hon c'henlabourer disket braz an Ao. Dr. Picquenard, euz a Gemper, e rummen gonta Ar Vro, an evachou kre a ra eur gaou braž ouz iec'hed pephini ahanomp, dreist-holl pa vezont kemeret a gofadou.

Perag eta ec'h ever deuz an evachou-ze ? Meur & rèzon a ve roet hag en o zouez, sethu ama eun nebeudik anezo :

Hema a ev dre ma'z eo trist ;
Hennez dre ma'z eo lawen ;
Hennez-all dre ma ra glao ;
Henhort dre ma ra sec'hour ;
Henhort-all dre ma kav an amzer hir.
Unan a ev abalamour eo digouezet e vignon gantan ;
Hag unan abalamour ma'z eo eate-kuit.
Hema a ev abalamour e ma e-hunan ;
Hennez abalamour e ma en kompagninez ;
Hema evit kousket ;
Hennez evid chom dihun ;
Hema dre ma'z euz eun eureud ;
Henhort dre ma'z euz eun interamant ;
Unan a evo evid gwelloc'h ismori (dijeri) ;
Hag unan evid tomma d'ezan ;
Unan evid distana d'e greiz ;
Hag unan all evid « laza e breuv, » en eul laza e breuv, ec'h erru gantan ma en em laz a wechou e-hunan.

El lezen an 31 a viz meurz 1903 pennad 5, ez euz bet roet d'ar Chonsaillo Parroz an urz da chench, ebarz budjedou 1904 hag all, produ an derveziou prestasionou en eun taill visinal. An taill-ma a c'hallo beza lakeat pe e plas prestation peb den, en he fez, pe e plas eul loden anezo ; e plas holl brestasionou al loened hag ar c'hirri, pe e plas eul loden anezo.

Evit sevel an taill visinal, e vo lakeat santimou kresk war ar pevar Gwir plean, evid dont a-benn da broudi eur som kevatal d'ar prestasionou chenchet. Da beteg 20 santim kresk e c'hall ar chonsail-parroz mond, hep goulenn digant ar chonsail-jeneral.

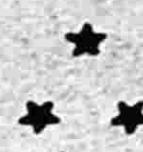
An taill visinal a c'hall beza paëet en archant, gant rei da chouzout an dra-ze en koulz merket, nemed koulskoude mar be nebeuloc'h evid 4 real anezo.

Al lezen nevez-ze na chench netra da lezennou 1836 ha 1881 war renkamant an henhou parroz, ragse 'ta ar re na dleent ket, kent an dra-ma, ober o frestasionou, da lavaret eo an dud iaouank en tu-ma da 18 vloaz, an dud koz en tu-hont da 60 vloaz, an dud mac'hagnet hag ampustur imposubl d'ezo labourat,

n'o deuz ket da baëa an taill visinal lakeat e plas ar brestasion.

Ar re a vez o skoet hep rezon gant an taill, a die eneblaret er Maerdi, e-kerz ar miz a zeu goude embannidigez ar Rollou ; hag er Prefetti e-kerz an tri miz a zeu goude an embannidigez. Gallout a reont ive en em erbedi ouz ar Chonsail a Stad.

An eneblavariou-ze a ve skrivet war baper lipr, kuit a frêjou.

War Groaz ar Vretoned, eur skrivanier brezonek deuz ar re barreka, an Ao. Kerniliz, an neuz embannet meur a bennad skrid brao-tre diwar benn ar gwenan.

N'euz nemed eun draïk da lavaret c'hoaz en tu all d'ar pez an neuz skrivet, ha sethu ama : n'eo ket aotreet d'eo'h lakaat goloennou gwenan re dost da berc'heniez hoc'h amezek. Ebarz en peb departamant ar prefet a verk pe seurt hed a zo da veza miret etre ar goloennou ha tra an dud all. Ar reolamant-ze a die beza en peb ti-kear.

Koulskoude, mar zo eur voger a 8 troatad 1 meudad 6 linen (2 m. 70 cm.) etre ho tra ha tra hoc'h amezek, ar ruskeniou a c'hall beza stoket deu ar voger-ze.

Eur c'houmananter d'Ar Vro a skriv d'comp eul lizer brao, evid goulenn ma vez o lavaret eur gir benag er gelaouen diwar benn an dra-ma.

Beza zo bremen, emezan, kalz a gresk war gopr ar vevelien diwar ar meaz. O magadurez ive a zo bet gwellaet dre-holl, hag evit lavaret gwir, ar stad-buez a zo mad sur en Breiz-Izel. Ahanta, daoust da ze, gweled a reomp ar vevelien o tond da veza kalz muioch diez da gountanti egred gwechall : rok oc'h rok e teuont deuz o fenn-tieien, hag an distera gourdrouz e rer d'ezo, emaint e-kuit pe zoken er-meaz ar vro

Hon mignon a c'houlen neuze digant ar vevelien : gopr braz ho peuz en deiz a hirio, mez ha c'houi a zo pinvidikoc'h evid eun eun amzer zo bet ? N'oc'h ket, ha sethu ama perag : hoc'h holl archant a dremen en hostaleri, ha gweled a ve an darn-vuia ahanoc'h hep eul liard espern pa'z it d'ar zervich, pe pa zemexit. Petra c'hoarvez neuze ? Kalz a vevelien a chom hep demezi, a mond a reont d'ober paotred iaouank koz, ar pez a zo ken gwas d'ezo o-hunan evel d'an holl gontre.

En Breiz-Izel, an hostaleriou eo a zebr moni ar vevelien. Hervez ar gont great gant eun den impliet er Gwiriou Displean, an Ao. Courtois, euz a Blistin, peb hostaleri a Vreiz, an eil da gas eben, ra beb bloaz daouzek kant skoed affirou.

Multipliert gant 1200 skoed niver hostaleriou Breiz, hag ho pezo eun ide deuz an archant e ve fouet en alkool, ha spountet e teufot da veza pa goumprenfot eo tud iaouank hon bro, an dud enntre hag ar vevelien, eo a zao, war ar meaz, eiz loden war dek (8/10) deuz an archant-ze !...

Kalz a dud a zo, hag a ve fouge ha stad enno

o lavaret na reont tam politik a-bed. Neuze 'vad e kanont evel eur iar he dije dovet eur pikol wi.

En-eür a vreman, eo koulskoude kazi imposabl chom hep ober politik deuz enn tu bennag. Evel ma lavare ar C'hrist: « serviji daou vestr n'aller ket ober. »

Deuz pe du a dle ar Vretoned en eur zougen? Gant peseurt avel en em lezfont bouta? Ar Vretoned, evel an dud all euz a Franz, a zo hirio sklabeet en kement parti politik a 'zo. Ha koulskoude, hag interest o deuz och en em emmel deuz an eil parti pe egile? N'o deuz hini 'bed, ar c'hontrol a zo gwir. Ar Vretoned ahanomp a zo re sod: ni a ro zikour da Ber pe Baol ha Per ha Paol, dre drenv, en em glev evit kouenza warnomp. An histor a zo aze da dest. Rag-se 'ta, ni ema hon interest beza eur parti, eun tu d'comp hon-hun, mad a refemp o tilez politikach ar Challaoued. Beza tud a relijion hag a greden vad a zo deread ouz gwir Vreiziz: bepred e tleomp rei harp ha skoazel d'ar Greden, rag ar Greden eo a zalc'h ene ar Vretoned ken glan ha ken didarch pa 'ma brema ar boblou latin, hag ar Fransizien dreist-holl, kouezet ken izel. Mez ar relijion a zo dre an holl-ved ha n'eo ket eun "tu" ez eo. Ar vroadou krenv ha padus a zo ive relijius.

Mez ha mad eo d'comp, a hend all, mond re galonek da zifenn an tu politik-ma pe an-tu politik-hont? Na gav ket d'in, hag eur wech-all e tisplegin perag e sonjan evelse, ha peseurt poëntchou a dleche ar Vrciziz ober ganto mein diazez o Zu o-hunan.

*
* *

Ar brezel a gendalc'h duze er Sav-Heol etre ar Japon hag ar Russi. Krog ouz krög ema brema an liou gosteen war zouar.

E-barz ar c'horn bro-ma, en em jalomp dioustu ma ve eun tam ienijen bennag. Petra 'ta hon bije lavaret mar bijemp bet er vroiu lec'h ma stourm an eil ouz egile Rusianed ha Japoniz! Ar Rusianed, a-benn digouezout war blas ar stourm, o deuz da dreuza eur vro ien meurbed, ar Siberi he hano, elec'h ma 'z euz 40° ienijen en tu-ma da zero, beteg divez miz meurz. E kontre Vladivostock, ar ienijen gouanv a ve 14° dindan zero; en kear Seoul, kear-veur ar Ch'ore, e skorn beteg miz Ebrel.

Er Japon, an amzer a zo peuz henvet deuz amzer ar Franz, petra bennag ema ar vro-ze war genver d'ar Ch'ore. Ze a denn deuz skoazel ar moriou a gelc'h enezennou ar Japon, ha deuz ar c'hoummou dour-red (courants) pere a zousa an amzer eno, mèmeuz tra evel ma ra koummou dour-red ar Gulf-stream, er c'huz-Heol.

Japoniz n'int ket bet gwall bell o tiski giziou Europeaniz, hag o kemer o akustumansou buez. Lavarout a rer ez int marmouzien deuz an dibab. Kement tra e welont pe e klevont ganeomp, e tiskont prim-ha-prim.

Eur wech, eun Itron he devoa gopret eur Japoniad da geginer. Gouzout a rit ar Japoniz a zo brudet evel keginerien vad. Ar c'heginer-ma, koulskoude, na ouie ket ober alumennou giz Franz, ha sethu an Itron da ziski d'ezan. An Itron a oa digouezet d'ez ien tapet re a viou da ober hec'h alumen, ha dre-ze e lakeaz ar pevar a oa a re anezo ebarz eun direten.

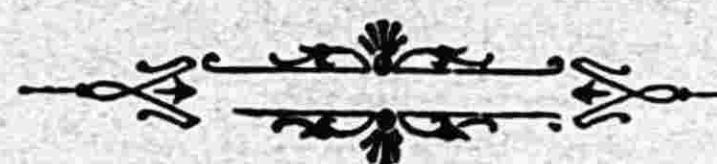
Ar c'heginer japoniad a ziskas buan ober alumenn-

nou mad, henvet just ouz an hini a oa great dirazan gant an Itron.

Mez eur miz pe zaou goude, ar Japoniad a ieaz da gaout e vestrez hag a lavaraz d'ez: — « Itron, leun eo an direten a viou. Imposabl eo lakaat enni ken! »

Ar c'heginer paour en devoa dizrenvellet mad e vestrez, ha bewech ma rea eun alumen, e tape re a viou evid gallout ober evel an Itron: lakaat pevar a gostez en direten.

AR FURCHER.

GWIRIONEZIOU

Pegen bihan bennag ma ve eur Vam-Bro, al lec'h kenta a dle beza evit-hi en eur galon great mad.

Furnez ar Broiou.

Eur mèvier a iel da heul ar weren evel eul loe da heul ar vronn.

Furnez Breiz.

Kof euz taol, kein euz tan,

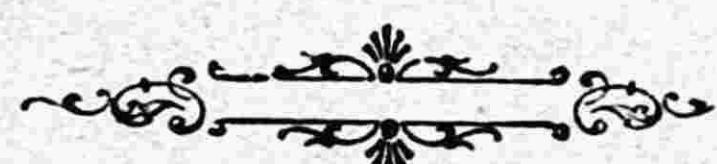
Eürusted da beb unan.

Farnez Breiz.

EVIT C'HOARZIN

— Ma faëron, me 'meuz hunvreet evit an noz ho poa prestet d'in eur pez ugent lur.

— Ma, ma fillor, mir anezan 'ta neuze.

KELEIER

Eur gelaouen all

En Bro-Skos, e lec'h m'hon euz breudeur deuz hon gwrizien, evel ma c'houzomp holl, e vez kemeret ive kalz a boan evit miret ar iez koz hag ar gwiskamanchou.

Eur plac'h kalonek euz a gear Edinburgh, an Dimezel Ella Carmichael, he deuz lakeat en he fenn sevel eur gelaouen vraz hag a c'hano beb tri-miz, evid pleal deuz kement tra a zell ouz ar wiziegez keltik (iezadur, geriadur, kontadennou ar bobl pe « folklore », leorlennadur etc.) Skoazellet e vez gant he zad, pehini a zo unan deuz pennou gwizieka ar Skos, hag a zo evel pa lavarfen Villemarqué ar vro-ze. Harp he devo choaz, evid skriva ar gelaouen, digant an AA. Mac Kinnon, keleunner iezou keltik en Edinburgh, ha Gaidoz, keleunner iezou keltik en Pariz. Awalch eo an hanoiou-ze da rei brud-vad hag interest d'ar gelaouen.

Ebarz ar rummen genta, pehini a zifluko en miz Gouere nesa, e vez o embannet eur roll deuz kemend levr pe leorik brezonek bet moullat evid ar bloaz, gant eur gir war bebhini, ar priz anezo, hano ar mouller etc.

Rag-se, e pedan an AA. Moullerien a Vreiz da gaout ar vadelez da gas o Zaolennou-Leorion (Catalogues) d'an Dimezel Carmichaël, 32, Polwarth Gardens, Edinburgh (Breiz-Veur).

Parroz vreton Pariz

Parroz vreton Pariz a zo bet krouet brema zo c'houec'h vloaz bennag gant eur beleg kalonek hag ijinus, e hano an Ao. Cadic, hag en deiz a hirio ouspenn dek mil a Vretoned hag a Vretonezed a zo merket o hano enni. Ouspenn ma plè renerien ar Barroz ze deuz mirout mad ar relijion en kalonou an dud keiz red d'ezo dilezel o c'horn bro da vond e-lec'h all da c'hounid o bara, e labouront ive hep paouez da glask plasou mad d'ar re a ra loden deuz ar Barroz, ha dibaot a wech e c'houitont war o zaol. En dro d'an Ao. Cadic ha d'an Aotrone vad a ro dorn d'ezan, a zo en en em volet n'euz ket pell ive eun toullad studierien iaouank pere a labour, deuz o zu, da virout karantez ar Brezonek e-louez ar Vretoned divroet. Beb miz, da vodadou Ar Barroz vreton, ar studierien iaouank-ma, en o fenn Esnault (Kistinen-Vor). Erwanik Sébillot, Merret, Divérès, hag all, a gan asamblez kanaouennou ha soniou brezonek da zidual ar baotred hag ar merc'hed deut da gleved anezo, ha da renevezi o nerzkalon ouz grez birvidik ene o fenn-rener, an abad Cadic.

Parroz vreton Pariz a voull c'hoaz beb miz eun tam kelaouen goant galleg ha brezonek, pehini a zo eun ère etre an dudigou paour-ze sklabezet dre ar Gear-Vraz hag ema bepred o spered hag o chalon en Breiz-Izel, petra bennag m'ema o c'horf chadennet deuz labouriou kaled, ha maget re aliez gant eur bara bet glebiet gant o daërou !

Bretonezed mar iet da Bariz da serviji bezit sonj e vezo digor evidoch dor Ar Barroz vreton, 9, rue de Bagneux.

Ar Votadek

Ar Vro ne 'ma ket he micher politika na c'houenza an tan en pennou an dud. Nan, mez evelkent pa ema Breiz-Izel en kont chom mud a ve fall. Votadeier ar parroziou, a-benn miz maë, e ma stag outo, evid eun tam bennag, frankiz da zond hon bro ger. Me gav d'in ta ez eo mad digas ama da zonj d'hon c'henvroiz pebez brezel a zo bet great gant ar Challaoud, chisset gant o Renerien, d'ar Brezonek ha d'ar skoliou kristen evid an Holl. Arabad e ve d'eomp ankounachaat an taoliou hon euz bet, hag ar steriou liou-du a zo bet saotreet eur marezo evid ifam ha goapaat bugale an Arvor.

Eun dever a Vreizad mad a vez eta chom hep moti evit tud hag o defe, dre o spered treuz pe o zreïzoniou, sikouret ar Gall da c'hoari e baotr mad en Breiz-Izel, diwar hon c'houst.

LEORLENNADUR

DRAMES & RÉCITS BRETONS, gant Joseph Rousse.

En Naoned, en ti Dugas, mouller.

Eul levr marvaillou deuz an dudusa da lenn, skrivet en eur galleg brao gant eur skrivanier deuz an dibab, hag eur Breton deuz ar peb gwella. An Ao. Rousse a zo a-bell zo Mirour Leordi-Kear en Naoned, ha bennoz d'ezan, al Leordi-ze a zo brema enni kalz a leoriou diwar benn Breiz, ha zoken re en brezonek.

LE TEMPS DES NATIONS, gant Severin de la Chapelie. En Gwengamp, en ti Eveillard.

Kemend den hag a blé deuz ar politik entrebroadus, ha deuz klask histor koz gwirizien ar boblou, a dlefe lenn al levr-ma, skrivet gant eur zonjer doun e spered ha skler e rézoniou. Goude beza komzet deuz ar relijion evel diazez kenta ar boblou a ouenn Jafet, hen a studi en eur chabistr all daou dra hag a bouez kalz ive war garakter ar gouennou : an Douar hag ar Sazun (climat). Komz a ra ive gant pouell diwar-benn ar Iezou hag an urz o deuz da veza difennet mad, deuz ar Gouarnamanchoù tremenet hag euz ar re a-vreman, deuz ar Reiz hag ar Chastiz.

GWAITH BARDDONOL HWFA MON, gant an Archdrouiz Meurbed Enorus Hwfa Mon. Er Bala, en ti Herri Evan, 18 real.

Sethu deut er meaz euz ar wasg Oberou a Varz Houfa koz. E oberou daoust ma oant bet mouplet hag advoullet er c'haorettenou a Vro-Geumri, ne oant ket bet c'hoaz embannet asamblez. Al leor great ganto a zo deuz ar c'haëra, gant poltred an Archdrouiz er penn kenta anezan. Kemend gwerz an neuz savet a hed e vuez hir (pevar-ugent vloaz eo) a zo ebarz al leor. Houfa Mon, pa oa iaouank, a oa brudet evel an hini a ouie rimel ar gwella en brezonek Keumri, ha c'hoari mat a ra atao, hag hen koz.

TEOD-LEM.

EMBANNOU

GRAND HOTEL D'EUROPE
A. BONNAUD, Perc'henn
MONTROULEZ
A zigemer "AR VRO"

MENGLUEZIOU MEIN-DO
en MILL-AR-BIK, Parrez PAULE
Kanton Maël-Keraez
Beb seurt MEIN-GLAZ, henvet ouz re Angers
Per NIVET, Entreprenour, PAULE

GWINOU BOURDEL

a Genta Merk
RENE MIDY ha K^{ez}
75, Cours du Médoc, BOURDEL
ha 3, Rue Duhamel, ROAZON

EMBANNOU

Levrdi Brezonek
MORIS AN DAULT
6, rue du Val-de-Grâce, PARIS, V^e

Stal leorion koz ha nevez diwar benn Breiz
AN TAOLENNOU A VE KASET EVIT MANN

Ar roue deuz al louzeier eo an
ULMINUCINE MOREUL

Louzou evit spura ar gwad fall, hag ober d'an dud
krenvaat. — Al litrad: 2 skoed. — An hanter-litrad:
14 real.

En ti **MOREUL**, apotiker, LANNDERNE

ERWAN HERNOT
Kizeller Kalvariou ha Mein-Bez
Ru Lanndreger, **LANNHUON**
BET MEDALENNET SEIZ GWECH WARNUGENT

HOTEL SIMON
KALLAK, Arr^t Gwengamp, KALLAK
Prejou. — Kambchou
— Marchosiou. — Gweturiou —

IAN EVENNOU
Marc'hadour-danvez en **SKAER**

Evid kaout danvez, ha lakaat ober gwiskamanchou
giz Skaer, stum nevez ha stum goz, en em erbedi ouz
an Ao. EVENNOU.

Ar gwella kelaouengelc'h gallek eo ar
REVUE DE BRETAGNE

MIZIEK
Koumanant: 4 skoed ar bloaz
EN EM ERBEDI OUZ AN AO. DE LAIGUE, REDON (ILLE-ET-VIL.)

FRÉDÉRIC PINCEMIN
3, 5, 12, Ru - al - Lian, **SANT-BRIEK**
Mezer; Lianach; Danvez dillad
Kezek-houarn CLÉMENT, HUMBERT, ANDRU, etc.
Kezek-houarn dre dan WERNER, GRIFFON, etc.

MIKEL KEINEK, toker
11, Ru Kereon, **KEMPER**
Tokeier Bretoned ha Beleien. — Mezer. — Dillajou
breton. — Sier-Beaj. — Malijennou, etc.

Gwiskamanchou diwar vuzul
DA VOUC'HIZ HA DA OFISER

R. SALAUN

Kemener
BREST — 37, Streat ar Ramp — BREST

JOB FRANCÈS

Marc'hadour - Gwin

LESNEVEN (BRO-LEON)

FANCH MERRIEN

EN SANT-NIKOLAS-AR-PELLEM
Liver Ilizou
Alaourer ha Sternier Poltrejou

Grand Café de la TERRASSE
PICARD, Perc'henn
MONTROULEZ
A zigemer "AR VRO"

Moullerez ha Leordi
AR GWAZIOU
Leur-Gear Emil Souvestr
MONTROULEZ
LABOURIOU A BEB SEURT

J. AR BRETON
27, Ru Pariz, MONTROULEZ
GWIN ; ESPISIRI ; PRODUOU MARC'HAD-MAD EVID
AL LABOUR-DOUAR HAG AN ANEVALED

Sebastian Ar GAK
Lez-Vren, dre Gemeneven (Pennarbed)
Leazdi Vraz : Amann finn
Savadurez-skouer a ouenn saout Breiz
JISTR A GENTA MERK.

Stal - Leoriou
AR GWAZIOU
I, Leur-Gear Emil-Souvestr

Niver braz a Leoriou Ofern evit Priziou katekis
GOULOU KOAR A BEP SEURT EVIT AN ILIZOU

Ar gouarner: Alfred LAJAT.